

Maria Oliveras Collellmir, una autoritat en anesthesiologia

Text > ROSA MARIA GIL TORT, doctora en història contemporània

Devem la biografia de la doctora Oliveras —inclosa en l'aplec que amb el títol *Honorables catalans* va publicar Columna el 2020— a les recerques de Genís Sinca. Sinca va contribuir a difondre la part més social de la seva biografia, al costat de la trajectòria de dinou catalans més que van excel·lir internacionalment en els camps respectius. Aquest perfil es nodreix d'aquella biografia i de l'extensa entrevista que Carles Hervàs va publicar el 2009, any de la mort de la doctora, a la «Memòria de la professió» del *Butlletí del Col·legi de Metges de Barcelona*.

Maria Oliveras Collellmir (Argelaguer, 1910 – Barcelona, 2009) va néixer a Can Mortó d'Argelaguer, una petita masia de la Garrotxa. Era la gran de set germans i d'ella s'esperava que es quedés a la casa per continuar la nissaga. Els seus pares eren Aleix Oliveras Ayats i Llúcia Collellmir Bassols. Mentre sortia a pasturar el ramat, Maria llegia d'amagat els llibres del seu pare, que era secretari de l'Ajuntament. L'animadversió dels pares envers les inquietuds culturals de la noia era tan gran que li prohibien llegir per evitar que pensés en un altre destí que no fos el de masovera.

Gràcies a la mestra de l'escola va poder estudiar magisteri i batxillerat, aprofitant que tenia una tieta monja a Mataró. Més endavant, seguint la seva tia, es van traslladar a Cassà de la Selva, i més tard va estar interna al Col·legi del Sagrat Cor de Maria de Girona, per poder cursar el batxillerat a l'institut.

El 1930, ja titulada en magisteri, es va matricular a medicina. Residia al Col·legi de la Sagrada Família de Barcelona, al carrer d'Avinyó, on, com a

mestra, exercia de tutora. Més endavant va viure a la Residència de Senyorettes Estudiantes de Pedralbes. El 1938 va aconseguir el títol de metgessa per la Universitat Autònoma de Barcelona. De les catorze noies que van començar la carrera (d'un total de quatre-centes persones), només dues la van acabar. En plena guerra va exercir diferents funcions als hospitals militars.

El desenllaç de la Guerra Civil va obligar Maria Oliveras a revalidar el títol de metgessa davant un tribunal el 1941. Es va especialitzar en anàlisis clíniques i tenia consulta privada a Barcelona. Aquell mateix any es va casar amb el farmacèutic Narcís Eslugas Sabater. Tot seguit, va entrar de metgessa de guàrdia a l'Institut Neurològic de Barcelona, una feina nocturna que compaginava amb el laboratori que dirigia el doctor Ricard Roca de Vinyals. S'especialitzà en transfusions i en anesthesiologia.

El 1942 va tenir el seu primer fill, Albert, i el 1946, el segon, Enric, que amb els anys també va esdevenir metge.

Entre 1941 i 1944 es dedicà a l'anestèsia a l'Institut Neurològic de Barcelona, on va ser una professional de referència. El 1944 passà a l'Hospital Clínic, on va treballar en l'equip del doctor Adolfo Ley, catedràtic de neurocirurgia. Maria Oliveras compaginava la feina a la sala d'operacions del doctor Ley amb el laboratori d'anàlisis del doctor Joan Gibert Queraltó.

El 1947, però, es va produir un fet que va impulsar la carrera professional de la doctora Oliveras. El doctor Robert Macintosh, de l'Hospital d'Oxford, va visitar Barcelona i va fer tres intervencions a l'Hospital Clínic. Maria Oliveras va ser escollida com a anestesista.

>> La doctora Maria Oliveras Collellmir.
(FOTO: COL·LEGI DE METGES DE BARCELONA)

La seva feina i la seva professionalitat van impressionar el doctor, que li va oferir un any de formació a Anglaterra al seu costat. Maria va acceptar l'ofertament sense vacil·lar, tot i que tenia dos nens de quatre anys i de divuit mesos a casa. Van ser vuit mesos de formació a Oxford, al costat del doctor Macintosh, i dos mesos i mig a Londres en un hospital infantil, on es va poder formar com a anestesista.

L'any 1948 la doctora Oliveras va tornar a Catalunya amb el prestigi de la seva formació capdavantera i un aparell EMO per anestesiar els pacients amb intubacions traqueals, un giny que representà un avenç definitiu en la disciplina. Els seus serveis van ser requerits pels metges més prestigiosos de Barcelona. El 1963 va abandonar l'anesthesiologia per excés de feina i va continuar treballant en les anàlisis, fins que el 1980 es va jubilar, amb setanta anys. Va viure trenta anys més, fins que es va morir el 2009.

Maria Lluïsa Casals, una carrera brillant a la Universitat de Buffalo

Text > ÀNGELA RUIZ SEBASTIÁN, bibliotecària

Maria Lluïsa Casals va néixer a Castell d'Aro el 22 de novembre de 1934, filla de Martí Casals Echegaray, metge de la Vall d'Aro, i d'Adela Caus Bosch. El seu pare va ser l'encarregat de transmetre-li la passió per la professió mèdica.

Després d'haver cursat el batxillerat al Liceu Abat Sunyer de Sant Feliu de Guíxols, va decidir estudiar la carrera de medicina a la Universitat de Barcelona. Durant les vacances, Maria Lluïsa ajudava el seu pare assistint-lo a la consulta. Al llarg dels darrers anys de carrera, però, va esdevenir alumna interna a la càtedra del professor Agustí Pedro Pons.

L'any 1960 es va llicenciar en medicina i va fer una estada d'un any en un hospital de Dublín. Posteriorment, l'any 1961, va tornar a Barcelona per fer la residència en anestesiologia a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. El fet d'haver superat l'examen de l'Educational Council for Foreign Medical Students (ECFMG) li va obrir pas als Estats Units d'Amèrica.

Dos mesos després, va contraure matrimoni amb un company de carrera, el doctor Marc Viguera i Boncompte, i hi va tenir tres fills. A partir d'aquell instant, Maria Lluïsa Casals va passar a ser coneguda com la doctora Lluïsa Viguera. Un any després, es traslladà a Buffalo (Nova York), on va acceptar una beca d'investigació en medicina interna a l'Hospital General de Buffalo.

L'any 1970 va ser acceptada al Servei de Medicina de la Universitat de Buffalo. Allà va atendre uns trenta mil estudiants procedents de diver-

sos estats del país, així com de molts altres països estrangers. Amb el suport d'alguns altres membres del Servei de Medicina, es va convertir en la metgessa més popular del centre. Maria Lluïsa va ser considerada una «metgessa de capçalera» i estava sempre a la disposició dels pacients. Feia de consellera i, sovint, de mare. A més de convertir-se en una professional brillant que va exercir gran part de la seva vida a la Universitat de Buffalo, destacava pels seus coneixements lingüístics. Va esdevenir la metgessa més sol·licitada pels estudiants estrangers, atès el seu domini de l'anglès, el francès, el castellà i el català.

Durant la seva estada en el Servei de Medicina de la Universitat de Buffalo, la doctora Casals va atendre molts estudiants africans portadors de malalties parasitàries, desconegudes pels metges locals. Això despertà el seu interès per aquest tipus de malalties, i amb els anys va ser reconeguda com a especialista en el camp. Molts de metges locals consultaven la doctora Casals quan es trobaven una malaltia d'aquesta tipologia.

L'any 2003, Maria Lluïsa Casals es va retirar del servei per viure a Carolina del Sud en companyia de la seva família. Amb tot, l'esperit vocacional de Maria Lluïsa Casals per la medicina continuava molt present. Per això mateix, s'integrà en un grup de metges que treballaven al Hilton Head Hospital, una clínica per a persones sense assegurança ni mitjans per pagar visites mèdiques. Es va morir l'any 2008 a causa d'un càncer pancreàtic.

Va atendre molts estudiants africans portadors de malalties parasitàries, desconegudes pels metges locals. Això despertà el seu interès per aquest tipus de malalties.

>> La doctora Maria Lluïsa Casals Caus.
(Foto: ARXIU FAMILIAR)